

Хриков Є.М. Методологічні засади аналізу стану та напрямів подальшого розвитку наукової галузі «державне управління»/ Є.М. Хриков//Публічне управління: теорія та практика. - №3(15), 2013. - С.10-18.

Є.М. Хриков

Методологічні засади аналізу стану та напрямів подальшого розвитку наукової галузі «державне управління»

Статтю присвячено обґрунтуванню методологічних засад аналізу стану розвитку наукової галузі «державне управління». Для цього розроблено підходи до вивчення автентичних матеріалів, або першоджерел: статей в наукових журналах та матеріалів наукових конференцій, які складають «сукупний текст науки». У статті запропоновано систему чинників, які обумовлюють стан наукової галузі «державне управління» та визначають напрями її подальшого розвитку.

Ключові слова: методологічні засади, аналіз, наукова галузь «державне управління»

Е.Н.Хрыков

Методологические основы анализа состояния и направлений дальнейшего развития научной отрасли «государственное управление»

Статья посвящена обоснованию методологических основ анализа состояния развития научной отрасли «государственное управление». Для этого разработаны подходы к изучению автентичных материалов или первоисточников: статей в научных журналах и материалов научных конференций, которые составляют «совокупный текст науки». В статье предложена система факторов, которые обуславливают состояние научной отрасли «государственное управление» и определяют направления ее дальнейшего развития.

Ключевые слова: методологические основы, анализ, научная отрасль «государственное управление»

Постановка проблеми. Для України державне управління є молодого науковою галуззю, але її розвиток можна вважати динамічним. За нетривалий час сформовано систему спеціалізованих вчених рад з захисту кандидатських та докторських дисертацій, підготовлено значну ланку наукових фахівців, видано фундаментальні монографічні роботи з історії, теорії та практики державного управління, започатковано низку періодичних видань, здійснено наукове забезпечення підготовки магістрів державного управління, щороку проводяться науково-практичні конференції. Усе це свідчить про те, що відбувається інтенсивне формування наукової парадигми державного управління. Особливості цієї парадигми обумовлюють характер впливу науки на суспільні процеси.

Подальший розвиток наукової галузі «державне управління» залежить від зовнішніх та внутрішніх чинників. Важливим внутрішнім чинником є те, як наука реалізує рефлексивну функцію. У науках, існуючих тривалий час ця функція здійснюється за допомогою проведення досліджень історії розвитку науки, рецензування та експертизи наукових робіт. У державному управлінні вже накопичено значний обсяг публікацій, які висвітлюють результати проведених досліджень, що створює умови для проведення рефлексивного аналізу її стану.

Аналіз остатніх досліджень та публікацій. ВАК України розроблено вимоги до дисертаційних робіт, критерії для аналізу їх якості. Ці вимоги передбачають аналіз пошукувачами стану розробленості певної наукової проблеми. Але такий аспектний аналіз, який здійснюють аспіранти та докторанти, не дозволяє системно оцінити стан розвитку наукової галузі «державне управління».

Тенденції дисертаційних досліджень з державного управління проаналізовано В.Д.Бакуменко, В.М.Башкатовим, О.І.Васильєвою, Т.В.Мотренко[1;2;4;12;13]. Однак використаний авторами наукометричний, статистичний аналіз має обмежені можливості та не дозволяє всебічно та цілісно оцінити стан наукової галузі «державне управління».

Метою статті є обґрунтування методологічних засад аналізу стану наукової галузі «державне управління» та визначення перспектив її подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Починаючи з кінця XVIII століття і до наших днів найбільш поширеним окремим комунікаційним елементом у науці є стаття, а найбільш поширеною комунікаційною структурою – науковий журнал. Наукові часописи, збірки статей, матеріалів конференцій є одночасно і головними засобами повідомлення про нові досягнення науки, нові знання. Періодичні видання виконують функцію «фундаментального архівного сховища» перевірених і визнаних наукових результатів [6], та за влучним висловом Д.Прайса, складають «сукупний текст науки» [14]. Тому аналіз матеріалів, опублікованих у періодичних виданнях, дозволяє оцінити стан розвитку наукової галузі «державне управління».

Під час аналізу статей у провідних наукових часописах, матеріалах конференцій необхідно враховувати їх особливості як джерела інформації про розвиток наукової галузі «державне управління»:

- метою наукової статті в ідеалі є повідомлення про важливі дослідницькі результати заради розвитку даної науки та практики;
- відповідно до вимог ВАК результати дисертаційних досліджень повинні бути опубліковані у періодичних виданнях, тому аналіз статей дозволяє зробити висновки про стан розвитку науки;
- стаття є засобом передачі наукових знань у часі й просторі;
- статті мають проходити процедури рецензування й редагування, й оцінки, тому інформація, яка в них міститься, є, як правило, обґрунтованою і в науковому плані коректною;
- публікація статті є завершальним етапом дослідження або якоїсь його частини - дослідження не може вважатися завершеним, доки його результати не опубліковані;
- публікація статті - це засіб зробити доступною наукову інформацію, отриману у ході дослідження;

– важливий аспект наукової діяльності - своєчасна оцінка й визнання результатів проведеного дослідження, публікація в науковому журналі є необхідною умовою такої оцінки, здійснення рефлексії стану науки;

– автори й споживачі опублікованої в науковому журналі інформації часто є переважно одними й тими ж особами, тому що майже кожний, хто створює наукову інформацію, також і використовує її [6; 7 та ін.];

– у прикладних науках статті повинні бути орієнтовані не тільки на науковців, а і на практичних працівників;

– публікації в наукових журналах здатні не тільки відбивати результати досліджень державного управління, а й прискорювати розвиток наукової галузі. Такий ефект можливий за умови забезпечення відповідності статей певним вимогам. Змінюючи вимоги до викладення результатів дослідження можна впливати на технологію проведення дослідження.

Важливим для розробки методології аналізу стану розвитку науки було визначення кола тих наукових журналів, які є найбільш цінним джерелом для дослідження розвитку державного управління. Ці коло складають фахові видання: «Аналітика і влада», «Вісник Української Академії державного управління при Президентові України», «Вісник державної служби України», «Державне управління: теорія та практика», «Публічне управління: теорія та практика».

Реалізувати поставлену у статті мету дозволяє використання положень діалектики, наукознавства, системного, культурологічного, парадигмального підходів.

Так, у ході дослідження розвитку наукової галузі «державне управління», варто дотримуватися головних вимог діалектичного методу: вивчати досліджуване явище в його зв'язках і взаємодії з іншими явищами, в першу чергу з тими, що визначають його появу, впливають на його сучасний

стан і визначають тенденції його подальшого розвитку; простежувати поступовий розвиток явища, що досліджується; розглядати процес розвитку як саморозвиток, що відбувається за рахунок притаманних цьому явищу внутрішніх суперечностей або протилежностей, які і є джерелом розвитку.

Застосування діалектичного методу спрямовує науковця на необхідність у ході дослідження в частковому бачити загальне і з точки зору загального вивчати часткове у всій його глибині й конкретності та усіх взаємозв'язках.

Вивчення розвитку наукової галузі державне управління» необхідно здійснювати з позицій системного підходу [3; 16 та ін.]. Поняття “система” є загальнометодологічним і визначається як множина взаємопов'язаних елементів, що утворюють певну цілісність, властивості якої є інтегративними. Основними компонентами, які повинні підлягати аналізу є спрямованість наукових досліджень, технологія досліджень, інфраструктура науки, науковці, результати наукової діяльності. Кожен з цих компонентів сам є системою та має свої структурні компоненти. Так, результати наукової діяльності – знання про державне управління мають включати закони, закономірності, принципи, правила, поняття, механізми державного управління, наукові факти щодо стану державного управління.

Як зазначає В.А. Лекторський серед форм пізнання виділяють пізнання, спрямоване на отримання знання, яке не можна відділити від індивідуального суб'єкта (сприйняття, уявлення), і пізнання, спрямоване на отримання об'єктивованого знання, яке існує окремо від індивіда (наприклад, у вигляді наукових текстів). Об'єктивоване пізнання здійснюється колективним суб'єктом за законами, які не зводяться до законів індивідуального пізнання, і виступає як частина духовного виробництва. [10 с. 280]. З урахуванням цього положення можна зробити висновок, що для аналізу наукової галузі важливо не обмежуватися з'ясуванням особливостей індивідуальної

пізнавальної діяльності, а ще важливіше виокремити особливості колективної пізнавальної діяльності дослідників державного управління.

Реалізувати це завдання дозволяє парадигмальний підхід, який базується на ідеях Т.Куна [9]. Він запропонував розглядати концептуальну модуль науки як сукупність теорій, які складають певну метатеоретичну єдність – парадигму. Парадигма базується на особливих онтогенетичних та гносеологічних ідеалізаціях й установках, які поширені в науковому співтоваристві.

Принциповим для визначення методологічних засад дослідження розвитку наукової галузі «державне управління» є погляд на сутність науки, що існує в наукознавчих роботах. У сучасному наукознавстві під наукою розуміють систему дослідницької діяльності, спрямованої на виробництво нових знань про природу, суспільство й мислення, форми організації цієї діяльності, наукові комунікації та системи відносин, норми та цінності, якими керуються науковці [7; 15 та ін.]. Вона включає в себе вчених з їхніми знаннями, здібностями, кваліфікацією й досвідом, з поділом і кооперацією праці, а також наукові установи, методи й методику науково-дослідної роботи, понятійний апарат, мережу наукової інформації, усю сукупність знань, які є передумовою, засобами або результатами наукового дослідження [11, с. 20 – 21].

Наука існує в суспільстві, через те її природа соціальна, тобто вона завжди перебуває в певних соціальних і культурних умовах, тісно взаємодіє з іншими сферами діяльності – виробничою, економічною, політичною, ідеологічною тощо. Ці зв'язки мають зовнішній для науки характер. Учені в процесі професійної діяльності вступають і у “внутрішньонаукові” соціальні відносини (у межах наукового співтовариства), які відбивають специфіку науково-пізнавальної діяльності [10; 11; 25; 17 та ін.].

Наукознавці виділяють два типи наукових проблем: суспільні проблеми, перекладені на мову науки, і проблеми, породжені самою наукою, її внутрішніми потребами. Наявність проблем другого типу свідчить про

внутрішню автономію науки – здатність продовжувати свій розвиток без зовнішніх імпульсів [11]. У процесі дослідження історії розвитку наукової галузі «державне управління» необхідно виокремлювати ці два типи наукових проблем. До другого типу проблем можна віднести роботи присвячені методології науки, аналізу стану її розвитку, прогнозуванню актуальних завдань.

Діяльність з отримання наукового знання передбачає наявність норм та правил, дотримання яких обумовлює особливості науки як певного виду духовного виробництва, суспільної свідомості. Якщо ці норми та правила недостатньо чітко сформульовані то наука не може ефективно реалізувати свої функції та фактично перестає бути наукою [17, с. 6]. Це положення спонукає в ході аналізу розвитку наукової галузі «державне управління» звертати увагу на те, яким чином, з опорою на які норми та правила, якими методами здобувалися наукові знання.

У сучасній історії науки існують два підходи щодо чинників, які впливають на розвиток науки. Екстерналістська концепція обґрунтовує визначальну роль соціальної детермінації науки й основну увагу зосереджує на аналізі зовнішніх умов її функціонування, вважаючи економічні, соціальні та інші чинники каталізаторами внутрішніх тенденцій розвитку науки. З екстерналістської точки зору науку треба обов'язково розглядати в загальному соціокультурному контексті.

Інтерналістська концепція пояснює розвиток наукового знання внутрішніми закономірностями й проголошує незалежність наукового пізнання від соціокультурних чинників. У зв'язку з цим, у дослідженні, зосереджуючись переважно на аналізі внутрішніх чинників розвитку наукової галузі державне управління», не можна забувати про кореляцію наукогенезу та охоплюючого його культурогенезу, тобто враховувати й зовнішні чинники її розвитку. Наведені положення дозволяють сформулювати закон обумовленості розвитку наукової галузі «державне управління» її внутрішніми та зовнішніми чинниками.

Урахування закону обумовленості розвитку наукової галузі «державне управління» внутрішніми (рівень накопичених знань; логіка проведення досліджень; наявність підготовлених науковців; методологічні засади дослідження державного управління; галузева структура науки; парадигмальна організація науки; стосунки в науковому співтоваристві тощо) та зовнішніми (об'єктивні потреби державного управління; рівень розвитку суміжних наук; умови діяльності науковців; суспільний престиж наукової галузі «державне управління»; законодавча база державного управління; державні та міжнародні дослідницькі програми; державне та інші види фінансування науки, гранти на проведення досліджень тощо) чинниками вимагає з'ясування того, які вони впливають на розвиток наукової галузі державне управління», як вони сприяли проведенню тих чи інших досліджень, підготовці тих чи інших наукових праць. Таким чином під час аналізу науки доцільно виокремлювати як внутрішні так і зовнішні чинники її розвитку.

Реалізація методології дослідження передбачає визначення етапів, завдань, технологій дослідницької діяльності. На першому – орієнтаційному етапі доцільно провести аналіз тематики публікацій, цілей статей, характеристик їх авторів та напрацювання методології подальшого змістовного аналізу.

На другому етапі доцільно провести аналіз змісту публікацій за розробленою методологією. У якості теоретичних засад аналізу стану наукової галузі необхідно використати положення наукознавства про структуру наукового знання та сутність фундаментальних та прикладних наук. Фундаментальні науки спрямовані на отримання наукового знання, значення якого не змінюється з перебігом часу, а тільки може поглиблюватися та поширюватися на нові об'єкти. Прикладні науки спрямовані на вирішення сьогоденних завдань, тому отримані у минулому знання можуть втрачати значення для вирішення наявних практичних

проблем. Фундаментальні та прикладні науки використовують різні дослідницькі стратегії.

Державне управління є прикладною, практично орієнтованою наукою, тому для її аналізу важливо виокремити особливості предмету дослідження. Державне управління є одним із самих складних видів практичної діяльності людей. Воно базується на положеннях економічної теорії, політології, соціології, психології, менеджменту, статистики, демографії, права та багатьох інших наук. У тих країнах, яких відсутня наукова галузь «державне управління», державні службовці змушені самостійно адаптувати данні різних наук до вирішення практичних проблем, що дуже складно та частіше всього неможливо. Зазначена особливість обумовлює необхідність існування цієї наукової галузі та міждисциплінарного підходу до вирішення наукових завдань.

Державне управління існує в умовах нестабільного, мінливого, хаотичного світу. Від того, наскільки швидко та обґрунтовано державне управління реагує на виклики сьогодення, залежить якість суспільного життя. У зв'язку з наведеними особливостями можна виокремити вимоги до проведення наукових досліджень державного управління: дослідження повинні бути спрямовані на вирішення актуальних практичних проблем; терміни дослідження повинні бути нетривалими; у проведенні досліджень необхідно використовувати данні різних наук та залучати до цього фахівців різного наукового спрямування та практичних працівників.

Під час аналізу змісту наукових праць увага була спрямована на вирішення наступних завдань:

- Перевірку інформації отриманої під час аналізу назв наукових робіт, з'ясування відповідності змісту публікацій їх назві.
- Аналіз того, на вирішення яких завдань – теоретичних чи практичних спрямована публікація, з'ясування того, чи відповідає зміст публікацій сформульованим цілям та завданням.

- Аналіз наявності опису методологічних засад проведеного дослідження та їх реалізації.

- З'ясування того, які методи дослідження використовували автори робіт – теоретичний аналіз, анкетування, спостереження, експертне оцінювання, вивчення документів, експеримент тощо; з'ясування того, наскільки використані методи дослідження дозволяють реалізувати сформульовану мету. Це створювало умови для з'ясування того, за допомогою якого дослідницького інструментарію, автор отримав нові наукові факти та класифікувати публікації.

- Визначення обсягу цитувань та того, яким чином автор обґрунтовує свої висновки та пропозиції (посиланнями на інших науковців, досвідом інших країн, результатами запровадження нових технологій діяльності). Це дозволяло з'ясувати рівень обґрунтованості висновків та класифікувати публікації.

- З'ясування того, що пропонує автор - проводити подальші теоретичні дослідження, або удосконалювати діяльність органів публічної влади та існуючі законодавчі документи.

- З'ясування того, на кого спрямовані висновки наукових робіт, - інших науковців, практичних працівників певних органів виконавчої влади.

- Виокремлення в статтях словосполучень – маркерів, за допомогою яких можна оцінити характер наукових публікацій («досвід інших країн», «аналіз зарубіжного досвіду», «повинно, на мій погляд», «статистичні данні», «досвід роботи органів влади», «запровадження розробленої системи», «науковці акцентують увагу», «опитування», «анкетування», «аналіз показав», «проведене нами дослідження», «як зазначає», «у низці робіт зосереджено увагу», «наукове обґрунтування», «аналіз наукових робіт», «вивчення сайтів органів виконавчої влади», «як вважають науковці», «на нашу думку», «доцільно створювати» тощо.

- З'ясування спрямованості досліджень провідних науковців.

- Аналіз запропонованих авторами публікацій результатів досліджень.

Для оцінки наукових публікацій було проведено класифікацію їх можливих результатів. Вивчення структури наукового знання та первинний аналіз масиву наукових публікацій дозволяє виокремити можливі результати наукових публікацій:

- Висвітлення окремих головних складових наукової галузі «державне управління» – закономірностей, принципів, правил, понять, методологічних засад науки, або системи цих складових;

- Висвітлення результатів аналізу теоретичних робіт з тих чи інших теоретичних чи практичних проблем державної служби;

- Висвітлення та тлумачення отриманих емпіричних фактів, що характеризують стан державного управління. При цьому треба ураховувати сучасну європейську концепцію розумного регулювання, відповідно якої, для подальшого розвитку державного управління та місцевого самоврядування важливими є факти, які характеризують результати запровадження державних та регіональних програм розвитку, нових законів, нових технологій надання адміністративних послуг, діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, рівня демократичності, відкритості публічної влади;

- Розробка пропозицій, рекомендацій щодо удосконалення державного управління, місцевого самоврядування;

- Висвітлення результатів запровадження розроблених науковцями експериментальних систем.

Первинний аналіз масиву статей дозволив класифікувати стратегії, які використовують автори публікацій під час їх підготовки.

Компілятивна стратегія передбачає, що автор знаходить декілька наукових публікацій з обраної теми та реферативно викладає певні ідеї інших авторів, які, на його думку, становлять нову теоретичну, або нормативну

систему. Обґрунтування таких систем у публікаціях відсутнє як і відсутнє нове наукове знання.

Ілюстративна стратегія передбачає що автор, обравши певну проблему, вивчає положення споріднених наук (теорії менеджменту, загальної психології, психології управління, теорії кадрової роботи тощо) та показує як певну практичну проблему публічної служби можна вирішити за допомогою моделей розроблених іншими науками та іншими науковцями. Як правило, публікації підготовлені за такою стратегією, не містять нового наукового знання. Для його отримання необхідна орієнтація дослідження на виявлення особливостей використання загальнонаукових положень в системі публічної служби та значний обсяг таких особливостей.

Аналітична стратегія передбачає, що автор вивчає певні документи – наукові публікації, законодавчі акти, статистичні дані, навчальні плани та використовує для цього теоретичний аналіз та узагальнення. Про якісність такого аналізу свідчить тільки одне – отримання нового наукового знання, але це можливе тільки за умов наявності чіткої методології проведення дослідження. Якщо такої методології немає, публікація набуває демонстраційного характеру і тільки за формою а не за сутністю є аналітичною.

Проектна стратегія передбачає, що автор публікації розробляє певні моделі практичної діяльності, пропозиції, рекомендації щодо удосконалення публічного управління. Проектна технологія зазвичай реалізується разом з аналітичною, але аналітична стратегія у даному випадку має підпорядкований характер.

Методологічно обґрунтована проектна стратегія дозволяє системно охопити предмет дослідження. Так, наприклад, якщо автор розглядає проблему мотивації державних службовців, то він аналізує як різні дослідники, нормативні, законодавчі документи трактують мету, зміст, форми, методи, діяльність суб'єктів мотиваційного процесу. Порівняння різних підходів до складових системи мотивації дозволяє автору

змодельовати нову систему, опис якої може містити нове знання. Підкреслимо, що може містити. Ефективність розроблених теоретичних моделей потребує експериментальної перевірки.

Експериментальна стратегія включає аналітичну та проектну але не обмежується ними, а передбачає вивчення стану публічного управління, розробку теоретичних та нормативних моделей удосконалення державної служби та експериментальну перевірку розроблених нормативних моделей.

Розроблена класифікація стратегій підготовки статей дозволяє вирішити декілька дослідницьких завдань: оцінити рівень наукової новизни матеріалів часописів; з'ясувати на вирішення яких завдань спрямовані зусилля авторів публікацій; з'ясувати які дослідницькі технології використовують автори публікацій; з'ясувати особливості наукової парадигми державного управління.

Наступним логічним кроком у розробці методології аналізу наукової галузі «державне управління» стало з'ясування чинників, які обумовлюють її наявний стан та напрями розвитку. Для більш системного представлення таких чинників їх було поділено на три групи: соціальні, які характеризують особливості взаємодії науки, науковців та суспільства; парадигмальні, які характеризують певні особливості науки; особистісні, які пов'язані з суб'єктивними особливостями науковців. Однак треба зазначити, що ці групи чинників впливають одна на одну. Так, соціальні чинники обумовлюють формування наукової парадигми, а вона в свою чергу впливає на особливості діяльності науковців, а вони можуть впливати на зміну наукової парадигми, та характер взаємодії суспільства з наукою.

Соціальні чинники.

Об'єктивна складність проведення досліджень в галузі державного управління, пов'язана з певною закритістю органів виконавчої влади, небажанням допускати науковців до вивчення стану справ в тих чи інших установах. Одною із причин цього є те, що існує реальна загроза використання результатів вивчення діяльності органів виконавчої влади у

політичних цілях. Окрім того, об'єктивна складність досліджень пов'язана з комплексністю, багатоаспектністю державного управління.

Пануюче у суспільній думці, ставлення до науки. Його характеризує широке розповсюдження в Інтернеті пропозицій написати дисертацію, отримання посадовцями наукових ступенів, уявлення про те, що будь хто може займатися науковою діяльністю та до неї немає необхідності спеціально готуватися.

Відсутність належного фінансування проведення наукових досліджень. Наукові дослідження проводять переважно викладачі ВНЗ та пошукувачі наукових ступенів, зарплатня яких не змінюється від того проводять вони дослідження чи не проводять, окремо наукові дослідження у навчальних закладах зазвичай не фінансуються.

Перевантаженість викладачів ВНЗ різними видами діяльності не пов'язаними з науковою роботою. У порівнянні з іншими країнами викладачі українських ВНЗ мають значно більше аудиторне навантаження, яке зазвичай непов'язане з науковими дослідженнями. За таких умов викладачу ВНЗ дуже складно проводити якісні, глибокі, тривалі дослідження.

Пануюча система оцінки діяльності викладачів ВНЗ. Наукова діяльність викладачів оцінюється за кількістю публікацій та захищених дисертацій, а не за якістю та значущістю проведених наукових досліджень та запровадженням їх результатів.

Недосконалість вимог до наукових публікацій, розроблених ВАК України. Існуючі вимоги орієнтують науковців тільки на вивчення робіт інших науковців, а не вивчення практичної сфери. Не існує вимоги обов'язкового викладення методології проведеного дослідження, результати якого викладено у публікації.

Характер взаємозв'язку науки та практики державного управління. Наукова галузь «державне управління» є молодого наукою. Довгий час державне управління було орієнтоване переважно на економічну теорію та теорію менеджменту, тому засоби взаємодії нової науки та практики

управління не напрацьовані. У наш час дуже важливо чітко визначити та зафіксувати роль науки у розробці державних та регіональних програм розвитку, законодавчих, нормативних документів, концепцій, стандартів, технологій, механізмів державного управління.

Відсутність чіткого механізму замовлення, організації проведення, комплексних, колективних, фінансованих досліджень та їх оцінки. Саме такі дослідження можуть забезпечити спрямованість науки на вирішення актуальних проблем державного управління та їх якість.

Розповсюдження та розвиток Інтернету. З одного боку він створює умови для наукової комунікації, але, з другого боку, він сприяє появі значної кількості компілятивних публікацій.

Парадигмальні чинники.

Недостатній розвиток методології досліджень у науковій галузі «державне управління». У публікаціях науковців йдеться переважно про методологію державного управління, але це тільки частина, хоча і важливіша, у методології досліджень державного управління.

Недосконалість механізму визначення спрямованості наукових досліджень. Розвиток науки значною мірою залежить від того, як формується дослідницька проблематика. В наш час збереглася традиція, за якою тематику наукових досліджень визначають самі науковці. Вважається, що вони глибоко та об'єктивно аналізують стан практики та науки і визначають актуальні теми. Це призводить до того, що більшість дисертаційних досліджень пов'язане з вирішенням суто теоретичних завдань, а актуальні практичні проблеми залишаються поза увагою науковців.

Орієнтація наукової галузі «державне управління» на виконання дисертаційних досліджень. Але про рівень розвитку практично орієнтованих наук свідчить не кількість виконаних дисертаційних досліджень а якість вирішення науково-практичних проблем. Інститут дисертаційних досліджень є недосконалим. Виконання кандидатського дисертаційного дослідження вимагає 3-5, а то і більше років, докторське

дисертаційне дослідження вимагає 5-10 років. Державне управління є гнучкою, мінливою системою, яка вимагає більш стислих термінів розв'язання науково-практичних проблем, тому вирішити актуальні проблеми можуть не дисертаційні дослідження, а комплексні, колективні дослідження провідних науковців.

Недосконала модель діяльності аспірантури. У нашій країні аспірант займається виконанням дисертаційного дослідження до чого він частіше всього неготовий. У інших країнах аспіранти (докторанти) відвідують заняття та готуються до виконання дослідження та виконують його.

Несформованість чітких механізмів контролю якості публікацій з проблем наукової галузі. Певним не завжди ефективним чином такі механізми діють стосовно фахових видань, але їх не існує стосовно інших видань.

Негативно може впливати на якість наукових публікацій система оплати їх видання, яка склалася в останній час. Все більше розповсюджується ставлення до видання матеріалів конференцій як засобу залучення певних коштів.

Недостатня увага до аналізу стану розвитку наукової галузі «державне управління» та визначення напрямів її подальшого розвитку.

Особистісні чинники.

Пануючі уявлення значної частини членів наукової спільноти про характер наукової роботи. Такі уявлення можна проілюструвати наступними положеннями: мета наукової роботи – отримання наукового ступеня; зміст наукової роботи – вивчення та аналіз наукових джерел; запроваджувати результати наукової роботи необов'язково, ті, кому вони потрібні, їх вивчать та будуть використовувати. Розповсюдження таких уявлень призвело до формування негативних традицій наукової роботи.

Недостатній рівень дослідницької культури пошукувачів та науковців. Аналіз наукових публікацій дозволяє припустити, що їх автори володіють тільки методом аналізу наукових публікацій, законів, статистичних даних. Про наявність такої особливості свідчить зміст публікацій, але її необхідно

розглядати у комплексі з іншими чинниками. Так, навіть доктори та кандидати соціологічних наук, які працюють у галузі державного управління, та безумовно володіють методами дослідження публікують у кращому випадку аналітичні роботи.

Проведений аналіз публікацій дозволяє виокремити ще один чинник – *невідповідність особистих якостей частини пошукувачів вимогам наукової роботи*. Професія викладача ВНЗ стала у нашій країні масовою, але професія науковця не може бути такою масовою. Існуючі акредитаційні вимоги до ВНЗ вимушують займатися дисертаційними дослідженнями тих викладачів, які не мають для цього природньої схильності. Ця особливість стає однією з можливих причин появи значної кількості демонстраційних дисертацій та публікацій, які за своєю сутністю не є науковими роботами.

Низька якість експертизи наукових публікацій, яку проводять деякі наукові керівники пошукувачів та редактори наукових збірок. Про можливість впливу такої причини свідчить значна кількість компілятивних статей в наукових виданнях. Це пов'язане, з одного боку, з недосконалістю вимог ВАК до публікацій, але, з іншого боку, з тим що редактори журналів, збірок, матеріалів конференцій не реалізують наявну можливість конкретизувати стандартні вимоги у необхідному для розвитку науки напрямі. Спільними зусиллями редакторів та наукових керівників пошукувачів необхідно зупинити видання компілятивних публікацій та створити більш сприятливі умови для публікації актуальних практично орієнтованих робіт.

Завданням для наступних досліджень є перевірка розробленої методології для аналізу стану розвитку наукової галузі «державне управління».

Список використаних джерел

1. Бакуменко В.Д. Динаміка дисертаційних досліджень механізмів державного управління за видами суспільної діяльності (2003 – 2007 рр.)

/В.Д.Бакуменко, В.М.Башкатов// Наук. Вісн. Акад. муніцип. Упр.:
Управління. – 2008. - № 2. – С. 7 -19.

2. Бакуменко В.Д. Інституалізація та тенденції захистів дисертацій у галузі науки «державне управління» /В.Д.Бакуменко//Теорія та практика держ.упр.:зб. Наук.. пр... - 2008. – Вип. 2. – С. 3. -10.

3. Блауберг И.В., Юдин Э.Г. Становление и сущность системного подхода. / И.В. Блауберг, Э.Г. Юдин .– М.: Наука, 1973. – 270 с.

3-4. Галузь науки «Державне управління» в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: нац.. наук. доп. / редкол. : Ю.В.Ковбасюк, К.О. Ващенко, Ю.П.Сурмін та ін.. – К.: НАДУ, 2012. – 184 с.

5. Дюментон Г.Г. Сети научных коммуникаций и организация фундаментальных исследований / Г.Г. Дюментон. – М.: Наука, 1987. – 105 с.

4-6. Келле В.Ж. Наука как компонент социальной системы/ В.Ж. Келле. – М.: Наука, 1988. – 199 с.

5-7. Кізіма В.В. Причина та метапричина раціональності: необхідність синтезу/ В.В. Кізіма // Філософ. думка. – 2005. – №3. – С. 18 – 41.

8. Коммуникация в современной науке. – М.: Прогресс, 1976. – 438 с.

9. Кун Т. Структура научных революций/ Т. Кун. - М.: ООО “Изд-во АСТ”, 2003. – 605 с.

10. Лекторский В.А. Субъект, объект познания/ В.А. Лекторский. – М.: Наука, 1980. – 359 с.

11. Онопрієнко В.І. Історія української науки XIX – XX ст.: Навч. Посібник/ В.І. Онопрієнко. – К.: Либідь, 1998. – 304 с.

6-12. Мотренко Т.В., Бакуменко В.Д., Васильєва О.І. Концептуальний аналіз дисертаційних досліджень з державного управління / Т.В.Мотренко, В.Д.Бакуменко, О.І.Васильєва //Вісн. держ. Служби України. – 2007. - № 4. – С. 6 – 15.

7-13. Мотренко Т.В., Бакуменко В.Д., Васильєва О.І. Тенденції дисертаційних досліджень з державного управління в контексті дотримання

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,25 см, интервал После: 0 пт, Междустр.интервал: 1,5 строки, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 0,61 см + Табуляция после: 2,31 см + Отступ: 2,31 см, Без запрета висячих строк, Поз.табуляции: 1,59 см, Выровнять по позиции табуляции + нет в 1,5 см + 2,31 см

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,25 см, интервал После: 0 пт, Междустр.интервал: 1,5 строки, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 0,61 см + Табуляция после: 2,31 см + Отступ: 2,31 см, Поз.табуляции: 1,59 см, Выровнять по позиции табуляции + нет в 1,5 см + 2,31 см

Отформатировано: украинский

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,25 см, интервал После: 0 пт, Междустр.интервал: 1,5 строки, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 0,61 см + Табуляция после: 2,31 см + Отступ: 2,31 см, Поз.табуляции: 1,59 см, Выровнять по позиции табуляции + нет в 1,5 см + 2,31 см

вимог ВАК України / Т.В.Мотренко, В.Д.Бакуменко, О.І.Васильєва //Вісн. держ. служби України. – 2000. - № 3. С. 62 – 68.

14. Прайс Д. Малая наука, большая наука /Д. Прайс // Наука о науке. ←
– М.: Прогресс, 1966. – С. 281 – 384.

15. Теппер Н.Ю. Наукове співтовариство: соціальна роль і механізми функціонування/ Н.Ю. Теппер: Дис. ... канд. філос. наук. – К., 1996. – 150 с.

8-16. Уемов А.Н. Системный подход и общая теория систем/ А.Н. Уемов. – М., 1978. – 272 с.

17. Швырев В.С. Научное познание как деятельность/ В.С. Швырев. ←
– М.: Политиздат, 1989. – 232 с.

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,25 см, интервал После: 0 пт, Междустр.интервал: 1,5 строки, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 0,61 см + Табуляция после: 2,31 см + Отступ: 2,31 см, Поз.табуляции: 1,59 см, Выровнять по позиции табуляции + нет в 2,31 см

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 1,25 см, интервал После: 0 пт, Междустр.интервал: 1,5 строки, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 0,61 см + Табуляция после: 2,31 см + Отступ: 2,31 см, Без запрета висячих строк, Поз.табуляции: 1,59 см, Выровнять по позиции табуляции + нет в 1,5 см + 2,31 см